

SMRTNA OZLJEDA RADNIKA U SKLADIŠTU

Prilikom obavljanja poslova pripreme robe za otpremu, ozlijeđen je radnik A.A., zaposlen kod poslodavca X.X. Analiza ovog događaja temelji se na nalazu nadležnog inspektora rada za nadzor u području zaštite na radu, Državnog inspektorata, koji je obavio očevid na mjestu događaja i poduzeo propisane inspekcijske mjere kako bi se spriječilo ponavljanje ovakvog ili sličnog događaja.

OPIS DOGAĐAJA

Poslovođa B.B. rasporedio je radnike na predviđene poslove: vozače za utovar i dostavu robe kupcima, a skladištare na pripremu robe za otpremu.

Nakon što je kupac obavio kupnju robe (profili za gipsane ploče), izišao je na vanjski skladišni prostor zbog preuzimanja iste, radnik A.A. se stepenicama popeo na otvorenu nadstrešnicu stovarišta, budući da se navedeni profili nalaze u paketu (buntu), na podu predmetne nadstrešnice. Pod nadstrešnice je na visini od 3,3 m te se do iste dolazi metalnim stepenicama, postavljenim uz nadstrešnicu.

Dan prije, bunt aluminijskih profila za suhu gradnju, dužine 3 m i 4 m, dimenzija 6 x 2,5 cm, visine oko 1 m, viličarem je podignut na pod nadstrešnice, oko 50 — 80 cm od otvorenog ruba

nadstrešnice, kako bi se kasnije raspakirao, spustio na betonsku podlogu stovarišta, raspakirao i u pojedinačnim komadima podigao na nadstrešnicu i rasporedio po dužinama i presjeku profila.

Kada se radnik A.A. popeo na otvorenu nadstrešnicu stovarišta prvo je presjekao plastičnu foliju, koja osigurava paket profila od rasipanja, krenuo uz rub otvorene nadstrešnice do desne strane paketa, a kada je počeo s presijecanjem plastične folije na desnoj strani paketa, stojeći između kraja desne strane paketa i otvorenog ruba nadstrešnice, došlo je do urušavanja (rasipanja) lijeve strane paketa te su aluminijski profili u padu zahvatili i povukli radnika A.A., koji je nekontrolirano pao na betonsku podlogu stovarišta. Radnik je zbog dobivenih ozljeda naknadno preminuo.

Slika 1. Mjesto događaja

Slika 2. Mjesto rada

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Poslodavac je obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu, vodeći pri tome računa o prevenciji rizika te obavješćivanju, osposobljavanju, organizaciji i sredstvima.

Poslodavac je obavezan provoditi zaštitu na radu na temelju općih načela prevencije, propisanih odredbom članka 11. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14., 118/14., 94/18. i 96/18.; u daljnjem tekstu: ZZR), i to: izbjegavanja rizika, procjenjivanja rizika, sprečavanja rizika na njihovom izvoru, prilagođavanja rada radnicima u vezi s oblikovanjem mjesta rada, izborom radne opreme te načinom rada i radnim postupcima zbog ublažavanja jednoličnog rada, rada s nametnutim ritmom, rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalih napora s ciljem smanjenja njihovog štetnog učinka na zdravlje, prilagođavanja tehničkom napretku, zamjene opasnog neopasnim ili manje opasnim, razvoja dosljedne sveobuhvatne politike prevencije povezivanjem tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša, davanja prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim, odgovarajućeg osposobljavanja i

obavješćivanje radnika, besplatnosti prevencije, odnosno mjera zaštite na radu za radnike.

Uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, poslodavac je obavezan, u skladu s odredbama članka 18. ZZR-a, procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, zbog sprečavanja ili smanjenja rizika. Nadalje, obavezan je na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprečavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu.

Procjena rizika se, u skladu s odredbom članka 2. Pravilnika o izradi procjene rizika (N.N., br. 112/14. i 129/19.), provodi za sve poslove koje za njega obavljaju radnici i osobe na radu (**poslovi u skladištu na otpremi robe, rad na galeriji bez ograde**) te mora odgovarati postojećim opasnostima, štetnostima i naporima. Postupak se sastoji od prikupljanja podataka na mjestu rada, analize i procjene prikupljenih podataka što uključuje: utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora, procjenjivanje opasnosti, štetnosti i napora i utvrđivanje mjera za uklanjanje tj. smanjivanje opasnosti, štetnosti odnosno napora. Uz navedeno, pri procjenjivanju rizika moraju se uvažiti provedbeni propisi iz zaštite na radu (Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada).

Poslodavac je obavezan osigurati, u skladu s odredbom članka 41. stavak 3. ZZR-a, da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike.

Na temelju utvrđenih činjenica u postupku procjenjivanja rizika, za poslove u skladištu na otpremi robe, poslodavac je obavezan, u skladu s odredbama članka 44. ZZR-a, planirati, pripremati i provoditi radne postupke te razraditi i primjenjivati tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika. Pri tome poslodavac treba uvažavati najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, a u skladu s

pravilima zaštite na radu i drugim propisima te je obvezan osigurati da samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute smiju imati pristup mjestima na kojima postoje ozbiljna i specifična opasnost.

Obvezan je, u skladu s odredbama članka 27. ZZR-a, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, obavijestiti ga o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje (o organizaciji rada, rizicima i načinu izvođenja radnih postupaka i sl.), objasniti mu i osposobiti ga za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom te u slučaju promjene, odnosno pojave novih rizika, neovisno o tome je li s tim u vezi već izmijenio ili dopunio procjenu rizika. Osposobljavanje radnika provodi se, u skladu s odredbama Pravilnika o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita (N.N., br. 112/14.), prema programu osposobljavanja koji se mora temeljiti na procjeni rizika, mora obuhvatiti sve opasnosti, štetnosti odnosno napore utvrđene procjenom rizika i načine otklanjanja te treba sadržavati popis pisanih uputa za rad na siguran način za sve poslove koje radnik obavlja.

Svi radnici moraju se, u skladu s odredbom čl. 32. st. 1. i 2. ZZR-a, obavijestiti o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, a pisanim uputama osigurati provedba radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu. Isto tako poslodavac je obvezan osigurati da pristup mjestima rada na kojima se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu čija obvezna uporaba proizlazi iz procjene rizika.

Poslodavac ne smije, u skladu s odredbama članka 36. ZZR-a, dopustiti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada radniku koji ne ispunjava uvjete propisane posebnim propisom iz stavka 6. ovoga članka, odnosno posebnim propisom za te poslove. Poslovi koji se izvode na visini (poslovi koji se makar povremeno izvršavaju s površine podignute više od tri metra od okolne površine, ako se primjenom osnovnih pravila zaštite na radu ne može spriječiti povećana opasnost od pada radnika s mjesta rada), su poslovi s posebnim uvjetima rada u skladu s odredbom članka

3., točka 17. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada (N.N., br. 5/84.)

Sva mjesta rada na visini većoj od 1,0 m s kojih se može pasti moraju biti ograđena čvrstom zaštitnom ogradom, kako je to propisano odredbom članka 19. Pravilnika o zaštiti na radu za mjesta rada (N.N., br. 105/20.), ili na drugi pogodan način, uporabom osobne zaštitne opreme za sprečavanje ili zaustavljanje pada s visine, kako je to propisano odredbom članka 5. Pravilnika o uporabi osobne zaštitne opreme (N.N., br. 5/21.), te Prilogom III: Nepotpuni popis aktivnosti i sektora aktivnosti koji mogu zahtijevati uporabu osobne zaštitne opreme — Padovi s visine, predmetnog Pravilnika.

Na temelju Pravilnika o uporabi osobne zaštitne opreme (N.N., br. 5/21.), prilikom obavljanja predmetnih poslova postoje sljedeće vrste opasnosti, tj. rizici, zbog kojih je poslodavac obvezan radnicima osigurati osobnu zaštitnu opremu za zaštitu tijela, zaštitu glave, zaštitu nogu, zaštitu ruku - osobna zaštitna oprema za zaštitu od pada s visine: opasnosti od padova radnika (u dubinu, s visine, s visine iznad 3 m), kao što su naprave za zaustavljanje pada, pojasevi za cijelo tijelo, sigurnosni pojasevi za pridržavanje pri radu i povezna užad za pridržavanje s leđa i sigurnosno vezivanje pri radu, usporivači pada i slično.

POVREDA PROPISA

Očevid navedenog događaja obavio je inspektor rada za nadzor u području zaštite na radu u suradnji s djelatnicima policije. Inspekcijskim nadzorom utvrđene su bitne činjenice o mjestu događaja kao i nedostaci koji su pridonijeli stradanju radnika.

Poslodavac X.X. počinio je niz povreda propisa iz područja zaštite na radu, od kojih navodimo sljedeće:

- nije organizirao i provodio zaštitu na radu, vodeći pri tome računa o prevenciji rizika te obavješćavanju, osposobljavanju, organizaciji i sredstvima, da nije provodio prevenciju u radnim postupcima, u organizaciji rada i upravljanju radnim postupcima, čime nije osigurao radnicima najveću

moguću razinu zaštite na radu, u skladu s odredbama članka 11. ZZR-a;

- nije procijenio rizike, u pisanom ili elektroničkom obliku, za poslove: skladištar, glede opasnosti od pada s visine iznad 3 m, s utvrđivanjem mjera za uklanjanje odnosno smanjivanje opasnosti te planom mjera za uklanjanje odnosno smanjivanje razine opasnosti, u skladu s odredbom članka 1. i 4. Pravilnika o izradi procjene rizika, što je utvrđeno na temelju uvida u dokumentaciju poslodavca, o čemu je sačinjen zapisnik. Time su utvrđeni propusti u primjeni mjera zaštite na radu suprotno odredbama članka 18. stavak 2. ZZR-a;
 - nije osigurao da pristup mjestima rada na kojim se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu, u skladu s odredbama članka 32. ZZR-a
 - nije osposobio radnika A.A. za rad na siguran način, za obavljanje poslova na transportnoj traci u skladu s odredbama članka 27. i 28. ZZR-a;
 - nije, u skladu s odredbama članka 44. ZZR-a, planirao, pripremio i provodio radne postupke te razradio i primjenjivao tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika;
 - nije osigurao da su sva mjesta rada na visini većoj od 1,0 m s kojih se može pasti ograđena čvrstom zaštitnom ogradom, kako je to propisano odredbom članka 19. Pravilnika o zaštiti na radu za mjesta rada (N.N., br. 105/20.), a nije na drugi pogodan način osigurao pad radnika s visine, uporabom osobne zaštitne opreme za sprečavanje ili zaustavljanje pada s visine, kako je to propisano odredbom članka 5. Pravilnika o uporabi osobne zaštitne opreme (N.N., br. 5/21.), te Prilogom III: Nepotpuni popis aktivnosti i sektora aktivnosti koji mogu zahtijevati uporabu osobne zaštitne opreme — Padovi s visine, predmetnog Pravilnika;
 - nije osigurao da su mjesta rada koja se koriste u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, u skladu s pravilima zaštite na radu.
- Poslodavac na mjestu rada: otvorena nadstrešnica stovarišta nije osigurao da su sva mjesta rada na visini većoj od 1,0 m s kojih se može pasti ograđena čvrstom zaštitnom ogradom, kako je to propisano odredbom članka 19. Pravilnika o zaštiti na radu za mjesta rada, a nije na drugi pogodan način osigurao pad radnika s visine, uporabom osobne zaštitne opreme za sprečavanje ili zaustavljanje pada s visine, kako je to propisano odredbom članka 5. Pravilnika o uporabi osobne zaštitne opreme, te Prilogom III: Nepotpuni popis aktivnosti i sektora aktivnosti koji mogu zahtijevati uporabu osobne zaštitne opreme — Padovi s visine, predmetnog Pravilnika, što je utvrđeno očevidom, o čemu je sačinjen zapisnik. Time su utvrđeni propusti u primjeni mjera zaštite na radu suprotno odredbama članka 41. stavak 1. ZZR-a;
- dopustio je radniku A.A. obavljanje poslova koji se izvode na visini (poslovi koji se makar povremeno izvršavaju s površine podignute više od tri metra od okolne površine, ako se primjenom osnovnih pravila zaštite na radu ne može spriječiti povećana opasnost od pada radnika s mjesta rada), koji su poslovi s posebnim uvjetima, a da isti ne ispunjava posebni uvjet glede zdravstvenog stanja, budući da poslodavac nije uputio radnika na pregled specijalisti medicine rada, s uputnicom koja sadrži podatke o naravi ili vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja na ocjenu njezine sposobnosti za obavljanje tih poslova i mogućeg utjecaja štetnosti s mjesta rada na zdravlje radnika, kako je to propisano odredbom članka 3. točka 17. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada, što je utvrđeno na temelju očevida kao i uvidom u dokumentaciju poslodavca, o čemu je sačinjen zapisnik. Time su utvrđeni propusti u primjeni mjera zaštite na radu suprotno odredbama članka 36. stavak 2. ZZR-a;
 - nije osigurao da radnik A.A. koristi osobnu zaštitnu opremu za zaštitu glave: zaštitna kaciga te nije radniku osigurao osobnu zaštitnu opremu za zaštitu od pada s visine, budući da je postojala opasnost od pada s visine iznad 3 m, a primjenom osnovnih

pravila zaštite na radu nije bila spriječena povećana opasnost od pada radnika s mjesta rada, kako je to propisano Procjenom rizika poslodavca te i odredbom članka 5. Pravilnika o uporabi osobne zaštitne opreme i Prilogom III. Nepotpuni popis aktivnosti i sektora aktivnosti koji mogu zahtijevati uporabu osobne zaštitne opreme.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Tijekom očevida inspektor rada je na temelju ovlasti iz odredbe čl. 70. st. 1. Zakona o Državnom inspektoratu (N.N., br. 115/18., 117/21. i 67/23., u daljnjem tekstu: ZDI), kojom je propisano da se u slučaju utvrđene nezakonitosti izriče, odnosno određuje odgovarajuća upravna mjera, donio usmeno rješenje upisano u zapisnik o inspekcijskom nadzoru, kojim je na vrijeme dok se ne otklone utvrđeni nedostaci, poslodavcu X.X.:

- U skladu s odredbom članka 91. stavak 1., točka 2. ZZR-a, zabranio obavljanje radnih postupaka izdavanja robe na predmetnoj otvorenoj nadstrešnici stovarišta, dok ne osigura sigurne uvjete rada glede pada radnika s visine i u skladu s odredbom članka 92. stavak 1. točka 1. ZZR-a, naredio izradu procjene rizika za poslove izdavanja robe

na predmetnoj otvorenoj nadstrešnici stovarišta.

- Zbog počinjenja prekršaja, inspektor je poslodavcu i odgovornoj osobi poslodavca naplatio novčanu kaznu na mjestu počinjenja prekršaja, na temelju odredbi članka 98. stavak 1. točka 1. i 3. stavak 4. ZZR-a, jer nisu procijenili rizike za poslove pripreme robe na nadstrešnici bez osiguranja mjera za zaštitu od pada s visine i jer nisu osigurali da pristup mjestima rada na kojima se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu, u skladu s odredbama članka 18. i 32. ZZR-a.
- Na temelju odredbi članka 74. ZDI-a, inspektor rada je po službenoj dužnosti podnio kaznenu prijavu nadležnom Državnom odvjetništvu protiv odgovorne osobe poslodavca X.X., zbog osnovane sumnje da je počinio teško kazneno djelo jer nije postupao po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time je izazvao opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, opisano u odredbama članka 215. stavak 2., u vezi sa člankom 222. stavak 1. Kaznenog zakona (N.N., br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.).

*Goran Beroš, dipl. ing. stroj.
Državni inspektorat, Zagreb*